

Blackout

Chtěl jsem posekat kousek trávníku, který mám u chalupy. Vytáhl jsem sekačku a marně ji startoval. Potom mne napadla spásná myšlenka podívat se do nádrže. Samozřejmě byla prázdná, až na pár kapek benzínu na dně. V kanystru byly rovněž pouze benzinové páry. Kvůli takové maličkosti, přece nepůjdu až k benzince! Rozhodl jsem se rázně a vytáhl elektrickou strunovou sekačku. Rozvinul jsem kabel a začal jsem dělat pořádek s přerostlým trávníkem. Ale přesně v 9 hodin se můj přístroj zastavil. Šel jsem se podívat, jestli nevypadl jistič. Jistič byl v pořádku, ale v celém rozvaděči nebylo ani kousek elektřiny.

Vtom jsem si vzpomněl, že na elektrickém sloupě v naší ulici byl už delší dobu přilepený jakýsi papír. Našel jsem brýle a šel jsem si jej přečíst. Zjistil jsem, že je tam upozornění, ve kterém rozvodné závody sdělovaly, že zrovna dnes od 9. až do 14. hodiny bude z důvodů opravy vedení vypnut proud v naší části města. Usoudil jsem, že je možné, že ani benzinka nebude fungovat.

Místo co bych se smířil se situací a rezignoval, probudilo se ve mně furiatské odhodlání, čelit osudu, který se postavil do cesty mým pracovním plánům. Se zarputilým výrazem ve tváři a nepublikovatelnými slovy na rtech, jsem vytáhl z kůlny obyčejnou kosu, která nepotřebuje benzin ani elektřinu. Když jsem však s kosy ometl prach a pavučiny, shledal jsem, že je úplně tupá.

Po delší hledání jsem našel nářadí potřebné k nakutí kosy. I když doba, kdy jsem tuto činnost dělal naposledy, byla už hodně dlouhá, podařilo se mi na kose způsobit změnu. Moc jsem si nepolepšil, protože místo rovného ostří jsem měl jakousi nepravidelnou vlnovku. Přesto jsem se odhodlaně pustil do práce. Oháněl jsem se kosou za všech sil, ale za mnou místo pěkně pokoseného trávníku zůstávaly místy trsy trávy a jinde zase fleky jako vypasené lesní zvěří.

Jako na potvoru šel okolo stařík Čtvrtina. Zastavil se u plotu a místo pozdravu sputil: „Tož tys to správil, jak sviňa měch! Dyť taká hrůza jak ostala po tobě nebývá ani za divočákama! To budeš měť pěknú ozdobu před chalupú. Ukaž prosím ťa, čím to sečeš?“ Než jsem se nadál, už byl před chalupou a zkoumal stav mého nástroje: „Tož kosisko máš fajnové, pěkné jasenové. Určitě to dělal nějaký poctivý řemeslník.“ Když jsem mu začal vysvětlovat, že kosisko používal otec a ten ho měl po dědečkovi, odpověděl: „Já vím, já vím, znál sem jich oba, oba dělali kolářské řemeslo a dobře!“ A pokračoval: „Ogare, víš co, dones to kladívko a koníka s nákovkú! Zkusím ti tu kosu spraviť. To víš napoprvej to nebude ešče ono, protože na ostří máš samú vlnu, jak na téj nověj dálnici u Ostravy, co toť ukazovali v televizi,“ okomentoval moji práci. Potom vytáhl z kapsy brýle, vzal kladívko do té správné ruky a už se ozývalo klepání, které mi připomínalo dědinu za mladých let. Občas si odpočinul a za chvíli osadil nakutou kosu na kosisko a zkusil párkrát, jak nástroj funguje.

„Tož ide dobře,“ pochválil si svou práci. A opravdu. Kousek trávníku, co posekal, byl takový jako po lepší sekačce. „Včil to zkus ty, ať vidím jaký si s kosú kamarád,“ předal mně nářadí. Chvilku na mne hleděl a potom mne opět „pochválil“: „Tož ide ti to ide, jak hladnému sr.í, ale z teho si nic nedělaj. Když to budeš nějaký rok dělať, naučíš sa jak sa s kosú zachodí, aby sas moc nenadrél a udělál kus práce.“ „Staříčku, vy jste asi spadl z haferý! Myslíte, že teď v nověj době bude kdosi dělat ručně, když na všechno sú stroje?“ „Bude moseť!“ odvětil rezolutně kmet. „Víš co, dones mně něco na pití, a já ti něco povím,“ odpověděl stařík a sedl na lavičku pod oknem.

Našel jsem pivo pro něj i pro sebe. Sedli jsme vedle sebe a stařík mně začal sdělovat moudra, co načerpal v mediích: „Tož včerať sem poslúchal v rádiu jakúsi debatu, co vědly jakési múdré hlavy o tom, co sa stane, když vypnú elektriku“, začal stařík s vyprávěním. „Prej

potom přijde jakýsi Blekota v autu, který přes počítače zastaví všechno, co se děje na zemi,“ pokračoval stařík. „Kdo, nebo, co je to zač, sem nepochopil, neznám ty nové cizí slova! Lestí je to jakýsi mimozemšťan, choroba, nebo jiná katastrofa opravdu nevím, ale v rádiu a v televizi o tom melú furt,“ rozčiloval se: „Před padesáti rokama, kdy bylo málo elektriky, nebo něco spadlo na dráty, také furt vypínali a nic se nedělo, akorát sme někdy seděli doma při svíčkách a přikládali do šporáka, abysme nezmrzli. A včil mně vysvětlí, co to je ten Blekota a proč by všechno zastavoval, když včil je elektriky dost! Roste místo obilá na polách zaprasených jakýmasi tabulama a kromě toho sů všade nastavjané ty vrtule, keré přej také elektriku dělajú.“ Staříček vychrlil ze sebe zbytek svého problému a zůstal potichu sedět.

Potichu jsem byl i já a rozmýšlel jsem o načatém problému a hlavně o tom jak jej staříčkovi vysvětlit. V hlavě se mi promítaly poslední zprávy o tom, co se dělo při výpadcích elektřiny: 14 hodin - Západ USA + Kanada, 25 hodin – New York, 16 hodin – Indie, , 12 dnů – Střední Čína, 5 týdnů - Nový Zéland. Pochopit problémy s propojenou a počítači řízenou energetikou v Evropě mám nejen já, ale i ti kteří ji způsobili. Jak to ale vysvětlit staříčkovi? Napadlo mne přirovnání, kterému snad bude staříček rozumět:

„Staříčku, dříve když někdo spadl do vody, tak první reakce toho, kdo ho chtěl zachránit, bylo skočit pro něho a zachránit ho za každou cenu. Na přemýšlení moc času nebylo. Když se to podařilo, bylo to dobré! Když ne, tak se to nechalo osudu, nebo Pánu Bohu. Podle toho jak byl kdo založený. Teď musíte napřed zvážit všechny své kroky hlavně z hlediska právního. Co se stane, když se vám to nepodaří? Nebo jej při zachraňování nějak pošramotíte? Nebo poškodíte něčí právo, když vlezete na cizí pozemek? Nakonec budete obviněný, že jste jej tam sám strčil, protože vás viděli zápasit s ním ve vodě? A moře takových podobných eventualit musí brát počítač na zřetel, než odpojí vadný úsek vedení od sítě. Než to všechno probere, vypadne i ten zbytek“, dopověděl jsem.

„No, to mně to vysvětlil!“ nepochválil mne stařík. „Jak já to vidím: Když vypadne elektrika, tož budeme všeci v pr.... aj z techniků! Nenajíme sa, nenapijeme, a když bude pořádná zima, tož zmrzneme jak střechýle. Přežije možná pár Eskymáků, nebo kdosi na Sibíři.“ Zakončil debatu stařík a bral se domů.

Zůstal jsem sedět na lavce a přemýšlel jsem o tom, co se stane s naší společností, která je úplně závislá na elektřině, bez níž není životaschopná. Po chvíli jsem došel k názoru, že tady to nevyřeším a šel jsem dokončit započatou práci. Když jsem práci končil, začala u souseda vriskat cirkulárka.

Sláva! Elektřina znovu jde a blackout se odkládá! Sláva! Zase bude šťáva!
Na jak dlouho ještě?

Jan Surý